

Grażyna Wilczyńska

Dwie wystawy, jeden temat

W 2005 r. obchodzono jubileusz 200-lecia Diecezji Lubelskiej. Ustanowiona została 23 IX 1805 r. przez papieża Piusa VII bullą *Quemadmodum Romanorum Pontificum*. Objęła tereny: prawie całość Diecezji Chełmskiej oraz fragmenty diecezji Krakowskiej, Poznańskiej, Płockiej i Łuckiej. Papież Jan Paweł II podniósł ją do rangi Archidiecezji 15 III 1992 r. bullą *Totus Tuus Poloniae Populus*.

W kalendarz imprez rocznicowych 200-lecia Diecezji wpisały się dwie wystawy zorganizowane przez lubelskie biblioteki naukowe.

5 października w BU KUL otwarto wystawę „Kościoł lubelski. 1805-2005”. Na całość ekspozycji składało się kilka elementów. Pierwszym były archiwalia i publikacje, obrazujące historię Diecezji. Dokumentowały kształtowanie się jej struktury oraz życie religijne. Charakterystycznym rysem ostatniego jest kult maryjny, skupiony wokół sanktuariów. Część prezentowanych dokumentów, jak Kronikę Parafii Katedralnej św. Jana w Lublinie, Złotą Księgę Łask Matki Boskiej Kębelskiej w Wąwolnicy, Księgę Łask Matki Boskiej Częstochowskiej z Katedry Lubelskiej, wypożyczono od ich właścicieli. Inne, jak „Directorium Divini officii et Sacrificii” (1864), „List pasterski Wincentego Pieńkowskiego (...) Biskupa Lubelskiego (1854), pierwszy rocznik „Wiadomości Diecezjalnych” (1919), pochodziły ze zbiorów własnych BU KUL. Na potrzeby wystawy sporządzono kopię pięciu pierwszych stron protokołu wykonawczego (z 20 X 1807 r.) bulli papieskiej „...super Erectionem Cathedralis Ecclesia Lublinensis unaque Regulationem Diocesis”. Oryginał dokumentu jest przechowywany w zbiorach Archiwum Archidiecezji Lubelskiej.

Kolejnym elementem wystawy były fotografie portretów biskupów lubelskich. Dzięki życzliwości właścicieli, instytucji kościelnych, zgromadzono kompletny poczet 11 biskupów lubelskich. Zwraçały uwagę obrazy przedstawiające kościoły Diecezji. Wykonano je różnymi technikami (olej, pastele, akwarela, kredka). Odrębną część wystawy poświęcono Wydawnictwu Archidiecezji Lubelskiej „Gaudium”, istniejącemu od 1976 r. Zaprezentowano około 100 pozycji z dorobku Wydawnictwa. Na potrzeby wystawy w Instytucie Geografii Historycznej Kościoła w Polsce KUL wykonano mapy Diecezji, ukazujące stan obecny i z 1870 r.

6 października w WBP im. H. Łopacińskiego otwarto wystawę „200 lat Diecezji Lubelskiej”. Całość prezentowanego materiału podzielono na części zgrupowane wokół szczegółowych tematów.

Zwiedzając wystawę, mogliśmy poznać genezę Diecezji i jej patronów. Ukazano dzieje Kościoła lokalnego poprzez sylwetki kolejnych biskupów lubelskich. Opracowano biogram każdego z nich. Zgromadzone materiały ukazywały postać i działalność biskupa. Przypominały jednocześnie ważne fakty z życia Ko-

ściola oraz współczesne im wydarzenia społeczne i polityczne. Sylwetki niektórych biskupów przybliżono poprzez pozycje ich autorstwa. Zilustrowano w ten sposób zainteresowania i dorobek naukowy ordynariuszy lubelskich. W kolejnych gablotach zgromadzono materiały o Archikatedrze Lubelskiej i KUL. Zwracały uwagę DŻSy z okresu międzywojennego, obrazujące życie naukowe i akademickie Uniwersytetu Lubelskiego (ówczesna nazwa KUL).

Na planszach zaprezentowano kalendarium Diecezji, podział na dekanaty i aktualnych biskupów lubelskich. Życie Kościoła lokalnego nie ogranicza się do wąsko rozumianej działalności duszpasterskiej. Jego bogactwo zobrazowano przez materiały o instytucjach Diecezji, przykładowo: Caritas, Domu Samotnej Matki w Lublinie, Muzeum Diecezjalnym, Archiwum Diecezjalnym. Kolejnym tematem były media Archidiecezji. Dorobek Wydawnictwa Diecezjalnego ukazały makiety wybranych publikacji. Można było zauważyć bogactwo prasy parafialnej, zarówno z terenu regionu, jak i samego Lublina. Życie religijne dokumentowały także przykładowo wybrane jednodniówki. Ważnymi instytucjami Diecezji są szkoły katolickie. Materiały prezentowane na wystawie ukazywały ich dzieje w okresie międzywojennym oraz odrodzenie i dynamiczny rozwój po 1990 r. Kościół sprawuje nadzór i opiekę nad cmentarzami. Przypomniały o tym zdjęcia zabytkowych nagrobków wybitnych osób. Charakterystycznym elementem życia religijnego Diecezji jest kult maryjny. Dwie kolejne plansze poświęcono sanktuariom maryjnym i koronowanym wizerunkom Matki Bożej. Święci i błogosławieni szczególnie łączą świat ludzki z rzeczywistością Bożą. Ziemia Lubelska wydała wielu błogosławionych i męczenników. Ich sylwetki przywołały materiały zgromadzone na kolejnej planszy. Wystawę zamykały wybrane plakaty informujące o uroczystościach religijnych, przykładowo: uroczystości Bożego Ciała (1947), uroczystej nowennie ku czci św. Stanisława Kostki (1945), ingresie biskupa Stefana Wyszyńskiego (1946).

Zbieżność tematyczna i czasowa wystaw przygotowanych przez dwie biblioteki naukowe prowokuje do porównań.

Pierwsza nasuwająca się uwaga dotyczy wielkości wystaw. Wystawa w BU KUL była zdecydowanie mniejsza i skromniejsza. Usprawiedliwia to brak miejsca przeznaczonego wyłącznie na prezentację wystaw.

Wystawa w WBP wyróżniła się nie tylko wielkością, ale też różnorodnością ukazwanej problematyki i starannym doбором materiałów. Imponowało bogactwo prezentowanych zbiorów Biblioteki, zwłaszcza zbiorów specjalnych. Wystawę w całości przygotowano wykorzystując zbiory własne, rękopisy, stare druki, publikacje nowe – książki i czasopisma. Niezwykle cenne i ciekawe obiekty wydołyby z działu Dokumentów Życia Społecznego. Patrząc z pewnym sentymentem na DŻSy związane z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim.

Profesjonalna oprawa plastyczna w harmonijny sposób dopełniała wystawę i wypuklała przedstawiane treści. Bardzo efektownym jej elementem były sztandary wypożyczone z najstarszych kościołów Lublina.

Zwiedzający wystawę w WBP, mogli wiele dowiedzieć się o bogatej historii Diecezji, różnorodnych powiązaniach życia religijnego z życiem społecznym, kultural-

nym, naukowym miasta, regionu i całej Polski. bardzo staranny dobór prezentowanych materiałów ukazywał fakty z historii Kościoła lokalnego w szerokim kontekście.

W BU KUL wiele informacji przeniesiono na wersję internetową wystawy. Podstawowe wiadomości o historii Diecezji możemy odnaleźć na stronie domowej Biblioteki (www.bukul.lublin.pl/wystawy/). Tam też w komfortowych warunkach, siedząc przed komputerem, obejrzymy dokładnie wybrane obiekty przedstawione na wystawie. Wszystkie fotografie portretów biskupów lubelskich i obrazy kościołów Diecezji są zamieszczone w internecie.

Bogactwo zbiorów WBP im. H. Łopacińskiego znalazło odbicie w wystawie. To najstarsza z bibliotek naukowych Lublina. Jako centralna biblioteka regionu zabiega o kompletność zbiorów związanych z Lubelszczyzną. Uwzględnia także materiały dokumentujące życie Kościoła lubelskiego. Wystawa zasługuje na katalog, najlepiej w formie samoistnego wydawnictwa. Dokumentowałby on ważne wydarzenie życia kulturalnego Lublina, jakim była wystawa „200 lat Diecezji Lubelskiej”. Byłby także cennym informatorem o zbiorach WBP im. H. Łopacińskiego, zwłaszcza dla osób przeprowadzających kwerendy naukowe.